

ZEMPLEN.

Társadalmi közlöny.

MEGJELEN HETENKINT EGYSZER.

Hirdetési díj:

A hirdetéseknek minden egyes szöveg után 2 kr. fizetendő.

Terjedelmes hirdetések többszöri beiktatása, kedvezőbb feltételek alatt eszközölhető.

Minden egyes beiktatás után kincstári illeték 30 kr.

Előfizetési ár:

Egész évre 6 frt.
Félévre 3 „
Negyedévre 1 „ 50 kr.

Bérmertlen levelek csak ismert kezekből fogadtatnak el.
A kéziratok nem adatnak vissza.

A nyílt-térben minden három hasábos garmond-sor díjja 20 kr.

Szóljunk városunk tanügyéről.

IV.

Korunk különösen a népnevelés koszaka. A népnevelés ama megváltó szó, melyet napjainkban majd mindenki ajkán hord; melytől mindenki egy jobb jövőt reményl. Jelen időnk jobbjai igen belátják a népnevelés elkerülhetetlenül szükséges voltát, és bölcsen tudják, hogy kezdeni szükséges ott, hol végezni akarunk. — Kezdeni kell tehát nekünk is, ha meg akarjuk mutatni, miszerint ránk is hatnak ama dicsó példák, melyeket hazánk azon városai napról napra nagyobb számmal mutatnak fel, hol lelkes ügybarátok összevetett vállakkal működnek a tanügy előmozdításában; igen, kezdeni kell nekünk is valahára, mert mi bizony jó lélekkel mondhatjuk, hogy az iskolai ügyre nézve még sem ébredtünk fel, maig sem értők meg a kornak szavát!...

Az utóbbit mondtuk mi ugyan első cikkünkben is (melynek egyik tárgyára, a vasárnapi iskolára, jelen cikkünkben térünk vissza), — de azt itt azért ismétljük, mert egyik helybeli jóakaróm első cikkem megjelenése után tudtomra adta, hogy „szelidebb hangon szóljak“, mert — mint mondá — sokan a legtisztább igazságot még mindig „dorong“-nak tartják és én kénytelen leendek sok nehezteléssel találkozni. — Régi dolog az, hogy az igazság „dorong“-nak tartatik, s a t. olvasó megengedi nekem, hogy ezen igazság mélyebb okait ne fejtegessem. Bátisan felteszem róla, miszerint előtte azon ügy melyről, első, jóakaróm által „kemény“-nek nevezett felszólalásomban értekeztem, sokkal fontosabb holmi apró nehezteléseknél. S hogy is ne? Hiszen ha még soká tartana a more patria való feltétlen és folytonos takargatás, nem szólás, elnézés, mint ezt városunk tanügyére nézve tapasztaltuk, bizony elnéző, hogy nem sokára azt hinné az ember, miszerint városunknak éppen semmi kötelességei nincsenek a tanügyet illetőleg. Ezen okból már első cikkemben a vasárnapi iskola felállításáról szólva hangsúlyoztam, hogy ha a hatóság az ő mulasztását valóban avval mentegetheti, hogy nincs pénz, még akkor is kötelessége utat és módot találni arra, hogy a vasárnapi iskolát minél előbb életbe léptethesse; mert nemcsak iparos és bolti tanoncainkra nézve nagy hátrány minden késedelmzés, hanem városnak közművelődésére nézve is.

Igy tehát már első cikkemben világosan megmutattam, hogy egy vasárnapi iskolának városunkban való felállítása égető szükség. Most hátra van arról szólani, minő áldozatokkal kellene amaz intézetnek létesítenie és miképp kellene azt rendezni.

Lássuk tehát először, mi szükséges nálunk egy vasárnapi iskola felállítására.

Szükséges először, legalább három tágas szobából álló helyiség, hol a tanulók képességek szerint, három egymástól elkülönített csoportban taníttassanak. Szükséges másodsor 4-5 helybeli tanintézetekben működő tanár és elemi tanító tiszteletdíjának megállapítása, hogy hetenkint 1-2 órát a vasárnapi iskolának is szenteljenek. Szükséges harmadsor a vasárnapi iskolának tantermeivel és taneszközökkel, valamint fűtéssel és világítással való ellátása. Végre negyedsor szükséges az iparos és kereskedési tanoncok, valamint mindazon ifjak és leányok pontos összeírása, kik-

nek a vasárnapi iskola valamelyik osztályát látogatniok kell.

Nos — kérhető valaki — és mennyibe fogna mindez kerülni? Mindjárt megtudjuk! A szükséges helyiséget a tanszerek és taneszközök legnagyobb részével együtt úgy hiszem akármelyik helybeli nagyobb tanintézettől is igen csekély díjért, vagy éppen minden díj nélkül kaphatnók. A tanítók tiszteletdíját illetőleg bátorkodom itt ezt ismételni, a mi szinte már első cikkemben említve volt, hogy t. i. tudtommal több helybeli gymnáziumi tanár és elemi tanító, méltányolva a cél fontosságát, már régen késznek is nyilatkozott a felállítandó vasárnapi iskolában tanítani, ha a város magáévé teszi az ügyet, és olyképen pártolja, hogy az megindulhasson, a mire — az iskola fűtési és világítási költségein és egyéb kisebb kiadásain kívül — egy kis tiszteletdíj az illető tanárok és tanítók részére elég lenne... Igy tehát számításunk szerint a vasárnapi iskola évenként legfeljebb 400-500 frtba kerülné. Ha most azon valószínűséget is számításba hozzuk, miszerint a vasárnapi iskola tanulónak egy része tandíjt is fizetnének, mondanom sem kell, hogy ezen iskola életbeléptetéséből a városra nagyon csekély költségek várakoznak.

Most lássuk már, miképp rendezzük a vasárnapi iskolát.

Hogy a vasárnapi iskola a céljának megfelelően, korántsem elegendő a tanulónak csak számos és szorgalmas megjelenése az iskolában, mert a tanulók száma az óhajtott sikert bizonyos tekben csökkenti és nagyban akadályozza. És pedig annál nagyobb mérvben nehezíti a tanulók nagy száma az előhaladást, mennél inkább különböznek egymástól a tanulmányok és mennél többrendű a tanulók szellemi szüksége.

Vannak ugyanis, kik olvasni, írni tudván, leginkább a számvetés kedvéért látogatják a vasárnapi iskolát; vannak mások, kik elemi iskolát jó sikerrel végeztek, az ismétlő iskola törvényszabta tanításban óhajtanak részesülni; találatnak ismét mások, kik a kereskedelmi tanodákban előadatni szokott tanulmányokban szeretnének bővebb oktatást nyerni és végre főképpen az iparos tanoncok osztályából olyanok is látogatják a vas. iskolát, kik még semmiféle oktatásban nem részesültek, vagy a kik igen fiatal korukban hagyva el az iskolát elfelejtették azt a keveset, a mit ott tanultak.*

És történt már nem egyszer, hogy mivel mindannyi kívánatnak egyszerre meg nem felelhettek, többen a vasárnapi iskola látogatásával csakhamar felhagytak.

Ezen a vasárnapi iskolában kitézett cél elérhetését gátló akadály elhárítására egyedül azt akarom javasolni, hogy — ha városunkban vasárnapi iskolát felállítanak — abban a tanulók szellemi szükségéik és a tantárgyak minősége szerint a legpontosabban osztályoztassanak. Külföldön, valamint hazánk nagyobb városaiban is, hol a vasárnapi iskolák már régóta divnak, csak e módon érhetek biztos czélt az annyi nehézség — és akadálynak kitett vasárnapi iskolázásnál.

Ime, beváltottam multkor tett ígéretemet,

*] Wladimir János tisztelt kartársam a „Zemplén“ 43. számában megjelent cikkében a „vasárnapi iskoláról“ azt mondja: miszerint abba csak azon gyermekek vehetők föl, kik a rendes népiskolát végezték. Szükségesnek tartom e helyütt megjegyezni, miszerint tisztelt kartársam a törvényszabta ismétlő iskoláról, nem pedig a különböző igényeknek megfelelő vasárnapi iskoláról szól. K. S.

miszerint jelen cikkemben ismét a vasárnapi iskola felállítását fogom sürgetni. Jelenjen meg e felszólalásom szerencsés órában! Hasson el gyöngé szavam azok lelkébe, kik tenni képesek! Mely siker biztosítására megvárom különösen a „Zemplén“ derék szerkesztőjétől, hogy igénytelen felszólalásomat lehetőleg pártolni fogja, meggyőződve azon már első cikkemben kimonodott igazságról, hogy „városunkban, hol a népiskolák mellett ugynevezett ismétlő iskolák nincsenek, nagy fontossággal bír egy vasárnapi iskola felállítása, és azért a városnak komoly hazafiai kötelessége, hogy a szükségnek eleget tegyen.“

S.-a.-Ujhely, 1875. decz. 3-án.

KNOPFLER SÁNDOR.

Levelezés.

— A Zemplén szerkesztőségéhez. —

S.-a.-Ujhely, 1875. decz. 1.

Az „iskolai takarékpénztárak“ ügyében becses lapjában másfél hóval ezelőtt közölt szerény soraim után, nem mulaszthatom el azon sikeres eredményt ugyan e helyen közölni, melyet ez ügy eddig elért.

A „polg. takarékpénztár és hitelegylet“ részéről megtörtént minden, hogy ez ügy nálunk is meghonosíttassék; egyelőre a „Karolineum“ leány-növelde, — Horváth E. urónő leányiskolája és az „izr. hitközség elemi iskolája“ járultak hozzá, hogy az isk. takarékpénztárak nálunk életbe léptek.

Folyó év novemberhó 30-án az iskolai betétek állománya volt: 114 frt. 14 kr. ötvenhét db. betéti könyvre.

Ez eredmény minden várakozást felülmul, ha városunk csekély lakossági számát tekintetbe vesszük, és azt, hogy nemcsak e három iskola van községünkben.

Nem hagyhatom említetlenül, hogy a három idézett iskolán kívül, még egyiknek érdemes tanára áldozatkész erélyességgel az isk. tptárak ügyét ténylegesen és eredménnyel felkarolta, de csak azért nem mertem a betevő iskolák közt felsorolni; nehogy collegái rossz néven vegyék, miszerint nem létező tényeket közöltem volna felőlük.

Erős remény biztat, hogy azon iskolák tanárai is, kik eddig az isk. tptár ügyét még fel nem karolták, nem fogják tanulóikat a jótéteménytől megfosztani, hogy hasztalan kiadások és nyalánkságokra szánt krajczárjaikat hasznosan és a takarékoság elvei szerint elhelyezhessék.

Csekély azon fáradság, mely a t. cz. tanár urakat ez ügy felkarolása által terheli, de szent hivatásukkal nagyon megfér a növendékekben nem csak szellemi és tudományos művelődést, de nemzetgazdasági szempontból, a takarékoságot is meggyökereztetni. Bár jövő kimutatásomban a város összes iskoláiról megemlékezhetném! amikor czélom minden egyes iskola eredményét közölni.

Kész szolgálja

ENGLAENDER MIHÁLY.

Jegyzőkönyv.

Felvetett 1875. év novemberhó 28-án az alakuló „s.-a.-ujhelyi izr. iskolázató egylet“ kezdeményező gyűlésében.

Jelenvoltak: Alexander D. Mór, dr. Deutsch Ferencz, Englaender Mihály, Friedlieber Albert, Goldberger Emanuel, Goldner Mór, Goldberger Herman, Grosz Adolf, Guttmann Lipót, Knopfler Sándor, Róth Bernát, Reichard Juda Léb, Schön Fülöp, Singer Lázár, Singer Izrael, Schön Mór, Saffier Sándor, Teich Ignátz, Szöllösy Dávid, Veisz Lefkó Volf Jakab és Lefkovicz Mór urak.

Friedlieber ur mint korelnök a gyűlést meg-

nyitván, sajnálatát kifejezi, hogy a közönség ezen egyetlet létre jötté nem kellő erélyt fejt, elismeréssel ugyan kell leanni a távollévő tagok irányában, hogy legalább filléreikkel ez egyetlet életbeléptetéséhez hozzá járultak, de ép úgy mint egy község művelődésének megítélésére elegendő az iskola életnek és működésének észlelése ugy a közönség megítélésére a jótékonyaság terén, elegendő a létező és alakuló egyetletek figyelembe vétele. Felkéri tehát a jelenlevő egyetleti tagokat, hogy kiki saját hatáskörén belül oda működjenek ez egyetlet iránt az általános részvételt ébresztési és terjesztési, hogy az egyetlet ne csak anyagi, de szellemi támogatásban is részesüljön. Indítványba hozza: hogy az alakuló levő iskolázató egyetlet a gyűlésére egy elnök és tollvivő választassék, köz felkiáltással indítványozó Friedliber Albert ur elnökül és Englaender Mihály tollvivőül ad hoc választatott.

Elnökül elismerő szavakkal felemlíti az izr. hitközségi iskola két tanítóját, nevezetesen Singer Izrael és Knopfler Sándor urak ez iskolázató egyetlet körüli önzéstelen és áldozatteljes sikeres eljárását; és kéri a tag urakat, hogy ezen eljárásuk jegyzőkönyvileg elismertessék, — elfogadtatott: Hogy Singer Izrael és Kuopfler Sándor uraknak jegyzőkönyvileg kifejeztessék azon általános elismerés, melyet az „iskolázató egyetlet“ életbeléptetéséért oly nagy mérvben kiérdemelték.

Elnökül az alakuló közgyűlés elé terjesztendő egyetleti alapszabályok kidolgozására egy bizottság kiküldését javaslatba hozza, az egyetleti tagok névsora felolvasatván, e bizottság tagjainak megválasztattak: Dr. Deutsch Ferencz, Englaender Mihály, Friedliber Albert, Reichard Mór, Róth Bernát, Szölöly Bernát, Teich Zsigmond és Zimmer Henrik urak.

Mire elnök e gyűlést berekeztettek nyilvánítá és jelen jegyzőkönyv hitelesítésére Schön Fülöp és Grósz Adolf urakat felkérte.

Jegyzette:

ENGLAENDER MIHÁLY,

Egy történelmi adat.

Közelebb egy avult 1678-ik évből való eredeti okmányunk jöttünk birtokába, mely városunk történelmében nem kevés fontossággal bíró mozzanatot jelez. Közöljük pedig e régiséget azért, hátha akad valaki, aki az abban foglaltakra nézve felvilágosító magyarázattal szolgálhat, különösen ama nem mindennapi körülmények és viszonyok föltárása által, melyek azokat létrehozták. Mi legfeljebb találgatások által kísérhetünk meg a helyes történelmi álláspont megközelítését, ezt pedig éppenséggel nem akarjuk tenni, miért is a kellő utba igazítást a valódi szakértelemről várjuk el. A kézirat így szól: Anno 1678. Die 25. Juni.

Ujhelyi klastromnak böcsületes lakosi ekképpen attak ki az Edictumot az mint rendszerént következik.

1. Punctum. Strasa Mester Urajmék józanon viselleyk magokat. Tizedes urajmék a szerint, holott tisztöknek meg nem felelhetnének részegségök miatt, tehát léssen büntetésök elsöben egy forint, ha másodsor talál abban esni, két forinttal büntetessék, harmadsor három forinttal büntetessék Tizedes urajmékkel együtt.

A „Zemplén“ tárczája.

Északon.

— Folytatás. —

II. Szentpétervár.

Moszkvából este nyolczkor indultam futárvonattal. Ez a közönségesnél öt rubellel drágább s ugyanannyi órával gyorsabb. A táj Szentpétervárig megint csak olyan, mint Varsótul Moszkváig. Az utazó keveset vesz, ha óráit Morpheusznak ajánlja. Magam is „szpájni“ kocsirol gondoskodtam, melyre két rubelt kell fizetni, de pamlaga felér bármely fogadó ágyával. Átalában a vasuti kocsi itt igen czélszerűek s igen kényelmesek. Nők és férfiak külön kocsiiban ülnek s mindenütt kettős ablak van a kemény tél miatt. A „szpájni“ kocsiiban négy ember ülőhelyéből ágyat rögtönöznek, beterítve lepedővel s ellátva vánkossal. Mihelyt eltűntek Moszkva aranyos kupolái, én is ily kényelmes nyughelynek engedtem át magamat — reggeli hét óráig. Akkor már közel voltunk a czélhoz. A futárvonat oly gyors, hogy alig tűnik föl előttünk az Izsák-templom ragyogó kupolája, már vonatunk robog be az indóházba. Ez az indóház egészen benn van a Newski-prospektben, honnan én a Stallhoffstrasse-ban fekvő Demouth-fogadóba hajtottam.

Szentpétervár — mindjárt első látásra — óriás város képében tűnik föl. Utcáinak, épületeinek, intézeteinek arányai illenek a birodalom arányaihoz. Mindamellet nagytűnek, kik az oroszok újabb fővárosát nagyságban London s szépségben Páris mellé teszik. Még csak a bécsi „Ringek“-hez hasonlót sem találtam benne. Söt olyan pompás részletet sem,

2. Punctum. Valaki szavát nem fogadja Strasa Mester urajmékknak, levonattatik és három páczával erősen meverettetik elsöben, ha másodsor azon tisztöknek szavát nem fogadja, mindenestül innez az Izsák-templomból kihányattatik minden portékástól.

3. Punctum. Valakit az Strasa Mester aluva találva Strasak közül, hatalom adatott az Strasa Mestereknek azon aluvásokban kezénel való páczával keményen meg páczázza az Czirkálót, harmadsor azon Czirkálót aluva találva az Strasa Mester, keményen meg három páczázta az kapu között, ha harmadsor aluva találva az Czirkálót, vasban veretessék, holott peniglen valaki Strasa Mesterre, vagy Tizedesére támadna, avagy hozzá fegyvert fogna, fél keze elvágatassék.

4. Punctum. Valaki lopásban találtatik csak tiz pénz érő jószágban is, ide benn az Klastromban vagy csak az külső udvarban is, keményen meg három páczázta, ha peniglen egy forint árát vagy többet lopna, három Pénteken meverettetik és minden javaitól megfosztatik, maga mintegy gonosz-tévő innen kicsapattatik.

5. Punctum. Valaki garázdaságot indít vagy fegyvert fog, tehát in flagranti fogatassék és furattal harminczat csapjanak rajta.

6. Punctum. Valaki Eördög Áttával Teremtéttel szitkozódik, először meg három páczázta, másodsor három pénteken három páczával meveretessék, ha harmadsor, kövel veretessék agyon.

7. Punctum. Valakin az czirkálás léssen az ő tizedgyében compareál, először egy pint Borral megbüntettetik, másodsor ha nem compareál megpáczázta, harmatsz ha nem compareál, kicsapattatik az Klastromból minden javaival együtt.

8. Punctum. Valaki árulásban találtatik, eo facto fegyverre hányattassék.

9. Punctum. Valakinek itt az Klastromban javai vagynak vagy kevés vagy sok, be járjon hálni, mert ha be nem jár hálni, javai mint olyan jóban egyet nem értő embernek fel praedáltassanak.

10. Punctum. Minden ember arra vigyázzon, hogy estveli harangozaskor be jöjön hogy ki ne rekedgyen.

11. Punctum. Tizedes urajmék vigyázzanak szorgalmatosan arra, ha valaki a tizedből elmaradna, tartozzanak előttök járójának bemandani.

12. Punctum. Valaki Isten ellen való káromkodást hal, a ki közöttünk meg van tiltva, tartozik előtte járójának bemandani, holott ha pedig bé nem mondaná kedvezésből, azon büntetés maradgyon rajta mint aki káromkodott.

13. Punctum. Valaki valakiből hatalmasul vért bocsát, meg mutatván Tisztének, az Magistratus tizenkét forint vér birságot megvehesse rajta.

14. Punctum. Valaki itt az Klastromban lakik és az közönséges jónak megmaradásáért fegyvert nem visel és mindjárt szükségnek idején fegyvert nem fog egymás mellett, mindenétől megfosztassék és maga a nyolczadik punctum szerint büntetessék.

15. Punctum. Valaki ennekutánna Hegyre mezőre vidékre tiszti hire nélkül kimegyen, elsöben egy forinttal büntetessék meg, ha másodsor, két forinttal büntetessék, ha harmadsor, kirekesztessék közzülünk innen a Klastromból.

16. Punctum. Minden ember ahoz tarcsa magát mikor az czirkálásban az sor rajta lesz, min-

mint a mi pesti korzónk. Ne volna csak oly rövid ez a mi dunaparti sétányunk, uem akadhánk párfjára egész Európában.

Mindig hallottam, hogy Szentpétervár meglehetősen világpolgári város. Nem úgy találtam. A ki itt oroszul nem tud, mondjon le arról, hogy vezető nélkül is boldogulhat. Az utcákra sem talál, noha a tájékozás itt jóval könnyebb, mint Moszkvában. Magam is felfogadtam egy német kalauzt, a ki elég tudatlan volt. Olyan megfizethetlen cicerónék, minők az olaszok, itt nincsenek. Baedecker hiányát is nagyon éreztem. Olyan országban, a hol öt nélkülözni kell, az utazás naponkint legalább is öt forinttal drágább. Oroszországban magam is felkiálték nem egyszer: annak a Baedeckernek a Mont-Blanc tetejére kellene emléket állítani, annyi embernek használt uton utfélen.

A szentpétervári élet, nem számítva a szállást, (az enyim naponkint egy rubel volt) igen drága. Ezért a mérsékeltbb tárczáju utasok nem is szoktak sokáig tartózkodni benne. Magam is, egyfogatúra ülve, siettem bejárni a város legérdekesebb részét, mely a Nawa balpartján fekszik. Leginkább megragadt az Izsák-templom, melynek külseje egészen fenséges, belseje pedig gazdag műkincsekben. Kupolája önkénytelenül eszünkbe juttatja a római Szent-Péter s a londoni Szent-Pál-templomot. Csakhogy a szentpétervári kupola kívül egészen aranyos. Hallottam e templomban a Péter-Pál ünnep nagymisét, a gyönyörű énekekkel, melyek valóban áhitatra ragadják a hallgatót. Egy reggel pedig fölmentem a torony tetejére, ami nem kis fáradságba kerül, mert 555 lépcsőt kell mászni; de a fáradság nem vesz kárba, mert onnan látni csak, mily rengeteg város ez. Alólul ezt csak sejtje az ember.

Nemcsak egészében, de részleteiben is sok itt a meglepő látvány. A czár palotája alkalmasint a

den személy compareáljon és helyben legyen itt az Klastromban, és az drabantok se mások az czirkálásért pénzt ne vegyenek fel, mert másképen az czirkáló méltó okát nem ad a, 60 pénzzel büntetessék az Drabantok tizenkét lapáttal.

17. Ezt is hozzátévén Pater urajmék Eö ki-gyelmek velünk együtt a közönséges jóért és megmaradásért ugy egyeztek meg, hogy senkit ide za Klastromba be nem eresztenek sem be nem fogadnak hanem csak közönséges akarajából az itt levő lakosoknak.

A f. hó 9-én tartandó megyebizottsági ülés nevezetesebb tárgyai.

Bekecs község 1876-ik költségvetése, Varannó község 1875. költségvetése, Harkány község 1875. költségvetése.

Tavarna, T.-Polyánka, Zsalobina, Stefanocz, Szedliczke és Matyasocz községek panasza Pikovszky Péter körjegyző ellen.

Földmívelés, ipar, s keresk. miniszt. körrendelete a hordók hitelesítése tárgyában.

Bélyi körjegyzőség községei költségvetése.

Suess Frigyes folyamodványa a Krasznibrod zuhó-Roskoczi ut iránt.

L-Bénye 1876-iki költségvetése

Tisza Kálmán levele, miszerint miniszterelnök lett. 1876-iki megyei költségvetés.

Ujoneozási küldöttségek.

Árva megye felirata a kézbesítőkről.

Nyitra megye átirata a magyar jegybank felállítására, és az uzsora törvény visszaállítására tárgyában.

A főjegyző és tiszteletbeli ügyész jelentése Szentmihályi Lajos panaszára az árvaszék ellen.

Belügyminiszteri intézvény a minta métermértékekről

A zétényi körjegyzőség 1876-iki költség előirányzata.

A megyei árvaszék jelentése a 179/6272. sz. a. határozatra a tömeges biztosítások tárgyában.

Ezzel kapcsolatban a Merkantile ajánlata. N.-Mihályi szolgabíró jelentése a kézbesítőkről.

Polgári elnökök kiküldetése az ujonczozáshoz.

A képviselő választók összeírásánál alkalmazott napi díjasok iránti belügyminiszteri intézvény és közp. vál. határozat.

Terebesi tűzrendszabályok.

Közmunka és közl. minisztérium intézvénye a vámszedés engedélyezése tárgyában a homonnai. koskoczi, kelcei hidra.

Közmunka és közl. minisztérium szabályrendelete a közmunkák és közlekedési kiadásokról vezendő számadásokról.

Mihok Sándor „magyar Compass“ című könyvét kéri a megye részére megvételni.

Hoporty község áttelepülési kérelme.

Lukácsi Sándor miniszteri biztos megkeresése a községi faiskolák tárgyában.

Garany község panasza a Bodrog vízszabályozó társulat ellen.

Különfélék.

Gyanu alatt. Napjaink unalmas egyhanguságát nem kis mértékben zavarta föl egy esemény, mely

világ legnagyobb lakóépülete, s kár, hogy ennek bensejébe most nem lehet jutni, mivel a czár hazaérkezett. Sajátszerű ellentétet képez e mellett a hatalmas Nagy Péter czár egykori háza, mely olyanforma, mint nálunk némely felvidéki falu grófi kastélya, s végtelenül egyszerű, majdnem szegényes de emlékekben érdekes szobái vannak. Bezzeg máskint laknak a mostani nagyhercegek, kiknek miúgy igen nagy és pompás palotái vannak. Az angol quai impozant látvány. Roppant hosszú, palotákkal szegett part, a folyó mellett.

Mondtam németeknek, vigyen olyan helyre, a hol mulatnak. Elvitt a Demidoff-kertbe, a hol azonban nem sok gyönyörűségem volt. A zene rosz, közönség nagyon közönséges s a szini előadást be sem vártam.

Itt már még meglepőbb az éjszakai világosság. Éjjel tizenegykor (juliusban) olvasni lehet az utcán s éjjelkor is oly világos van, mint nálunk nyári alkonyat felé nyolcz órakor. Tán ez az oka, hogy a fáradság daczára is az ember nem álmos. Elevenítő a hús lég is. Nyári estén sem lehet paletot nélkül kimenni.

A tenger kedves elemem lévén, egy itt lakó városi ismerősömmel: Molcsányival (ki Gaganetz püspök titkára volt,) kimentünk hajón Kronstadtba. A ki nem tengerész vagy katoná, ki különös gyönyörét találja a sok nagy hajóban és erődökben, az minden különösebb veszteség nélkül mondhat le e kirándulásról. A Vasili Ostrowról (sziget) induló hajó kibontakozva az itt valóban londonias városrészről, egy negyedóra mulva Kronstadtban áll meg. A halti tenger vize itt sajátságos sötétzöld szíű és nem sós ízű. Mondják, hogy télen befagy s akkor a pétérváriak szánuton járnak ide. A kikötőt becsónakázva, gőzhajón átmentünk Oranienbaumba s onnan muszka teknőalakú szekéren Peterhofba, mely-

ma már czifra ajkakon, ugyanának lebo egyike után állásra való feladatahoz dolgrol, meg kell e röviden ez: Károly sógo hosszas betajbas ember senkinek se mettek ot, pályességgel többé senki éltett meg oszlopát gy nemcsak az gódi, ujabl letet; midőn nevét a lej s csak ha feledékenys nem azért miatt kiejt a temető k remtsen a négyezer fo maga, tudt idején e né ő kezük fo után a „bizt az összeget család köntönyüleit nem lehet inséges he belől be is aktívával mint mind szükségét, halálos ág mutatott a kötött egy tendő lesz sitésével, megjelent vetelés ki üres zsebb mind a dr szolgáltató Paulus, le rült az „e illesszen e csak em sem gyan az ember ság embe kezdését nyes eljá hullájának mely mul Lengyel orvosok szembem A boncz

nek igen telya, se Me hol éji k Newski keresztül könnyen Mü nézni az gazdag g Eröteljes felfogásb demiáján rai nagy Za czári ké minő Bád „dácsá“- por, átal ron át gőz szár ben az kás és a közül, ki látam a A palota ó val nézh ama tön méltók a Eg het etro csodálató fortable- rándultu építetté Kisebb

közönség már kiléptek igen rokonszenvesen fogadta, s két bokréta hullott elé, mintegy biztatólag: hogy a közönség, mely előtt áll, teljes jóindulattal akar tanuja lenni ez első próbának. Szalay kisasszony igazolta a közönség várakozását. Meglepő bátorsággal játszott s néhány perc alatt jóval magasabb színvonalra emelkedett, mint általában a kezdők szoktak. Éneke biztos, hangvételei tiszták, éneklési modora kellemes és könnyed, a melyek mind a mellett tanuskodnak, hogy a kisasszonynak figyelmes mesterei voltak, kik tanítványukban örömmel láthatják, hogy fáradozásuk nem veszett el. A hangverseny műsorozata: 1. „Huzd rá cigány huzd rá!“ Népdal lassu magyar és trióval. Előadók: Olchváry Béla ur hegedűn, Gőcze Tamás ur, gordonkán kísérettel. 2. „Ernani“ opera Verditől (kivonat). Éneklő: Szalay Anna urnő, zongorán kíséri: Farkas Éva Jolán urnő. 3. Szavaltat. Farkas Bertalan ur által. 4. „Hugenották“ opera Meyerbertől (kivonat). Éneklő: Szalay Anna urnő, zongorán kíséri: Farkas Éva Jolán urnő. Tízpercnyi szünet. 5. Változatok. Zongorán előadja: Siegmeth ur. 6. Nagy magyar trióval Rózsavölgyitől. Előadók: Olchváry Béla ur hegedűn, Gőcze Tamás ur gordonkán kísérettel. 7. Magyar dalok. Éneklő: Szalay Anna urnő, zongorán kíséri Farkas Éva Jolán urnő. Már ezen műsorozat összeállítása is előleges zálogul szolgál arra nézve, hogy az ö. t. egyet parancsnoksága a t. közönségnek egy kellemes estélyt óhajt szerezni. Jegyek a hangversenyhez 1 frt. és 70 kr-ával Szentgyörgyi József és Glück Ignác urak kereskedéseiben kaphatók.

Meghívás. Az ipari oktatást és házi ipart terjesztő felvidéki egyesület 1-ső rendes közgyűlését f. évi december 19-én d. e. 10 órakor Kassán a városház nagytermében fogja megtartani, melyre

ezen egyesületnek minden eddigi t. tagjai ugymint Abauj, Borsod, Gömör, Sáros, Szepes, XVI szepesi város kerület, Torna és Zemplén megyék minden rendű és rangú értelmisége egész tisztelettel meghívatik. **Napirend:** 1. A végrehajtó választmány jelentése. 2. Az egyesület alapszabályainak felolvasása. 3. A borsod-miskolczi csoportnak az alapszabályokon tett megjegyzéseik tárgyalása. 4. Központi elnök, alelnök, egyáltalán a tisztikar s egyéb közegek megválasztása. 5. Az egyesület 1876-ik tervrajzának megállapítása. A közgyűlést megelőző napon este 6 órakor a városház nagytermében előértekezlet leend, melyben különösen a vidéki tagok részt venni keretnek. Az előértekezlet után barátságos ismerkedési estély Schalkháznál. — Kassa, 1875. nov. 19-én. Az ipari oktatást és házi ipart terjesztő felvidéki egyesület ideigl. központi választmány nevében: Deil Jenő, keresk. és iparkamarai titkár, id. titkár. Bárczay Albert, Abauj és Tornamegyék s szab. kir. Kassa város főispánja, id. elnök.

Előfizetési felhívás. Táborosky és Parsch zeneműkereskedők kiadásában Budapesten (IV. kerület korona-utca 11. sz.) megjelent egy „Dal-Album“ 89 dalt foglalva magában a legnépszerűbb szerzőktől könnyű s mégis brillans modorban zongorá a két kézre átirta Erney József. Előfizetési ára 5 frt. Tehát egy-egy dalra körülbelül 5 kr. esik. Ez album e szerint olcsóbb, mint az Edition Peters és Collection Litolfi-féle vállalatokban megjelent művek. Ezen album 1876-ik évi január 1-éig az előfizetési árért, azontul csak a magasabb bolti árért szerezhető meg. A letétel fölötté hatóságos, úgy, hogy minden egyes átírat már magában dallamos, könnyen kivihető és hálás salondarabot képez. A szép papír, tiszta nyomás és elegans kiállítás ez albumot joggal a díszművek közé engedik sorolni a

miért is igen alkalmas karácsoni és ujévi ajándék. A t. cz. műértő közönségnek minél tömegebb részvételét kéri Táborosky és Parsch.

Agence Classique. E czimen özv. Horváthné született báró Fischer Lujza Pozsonyban Duna-utca 171. sz. alatt hatóságilag engedélyezett közvetítő intézetet nyitott. Az intézet nevelők, nevelőnők, tanítók, tanítónők, komornák, társalkodónők, könyvivők, könyvivő nők, francia és német Bonne-ok, kik akár hazánkban vagy külföldre alkalmazást keresnek, valamint uraságoktól is ily minőségben megbízásokat legpontosabban teljesít. A levelek csakis bérmentve fogadtatnak el magyarul, németül, francziául, melyekre ugyanazon nyelven válaszoltatik is. (Beküld.)

A sárospataki meteorológiai észlelési állomástól (november hóban) Legmagasabb barometer állása 764° 16-án este, legalacsonyabb 739,5 21-én reggel, legmagasabb száraz hőmérő állás 14,3 11-én délután, legalacsonyabb 4,5, 30-án este, legmagasabb nedves hőmérő állás 13,7 11-én délután, legalacsonyabb 5° 30-án este, szél leginkább északi és északnyugati fújt. Eső volt 8 napon, köd 3 nap, hó szinte 3 napon. Sárospatak 1875. december 2. Rick Jakab, gyógyszerész.

A nagy-mihályi meteorológiai észlelési állomástól (november észlelet) Barometer legmagasabb 17-én 7 óra reggel 761,2, legalacsonyabb 11-én 2 óra délután 731,8. Thermometer száraz legmagasabb 11-én 9 órakor 10,2, száraz legalacsonyabb 11-én 30-án 7 órakor 4,2, nedvesített legmagasabb 11-én 9 órakor 10,1, legalacsonyabb 30-án 7 órakor 4,3. Felhőzet átlag 5,6. Szélirány tuhyomólag nyugati. Átlag 3,6. Czibur Bertalan.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
BORÚTH ELEMER.

KÖNYVKERESKEDÉSI ÜZLET-ÁTTÉTEL.

Van szerecsém a nagyérdemű közönség szives tudomására juttatni: miszerint **könyvkereskedésemet f. évi dec. 1-től fogva a „Vadászkürt“ vendéglő-épületbe tettem át.**

Midőn az eddigi, irántam tanusított bizalom és pártfogásért mély hálámat kifejezem, — valamint eddig, ugy ezután is egyedüli törekvésem leend a bennem helyezett bizalomnak minden tekintetben kielégítőleg megfelelni.

A kor igényeihez képest ujonnan berendezett s bővített **könyv-, mű-, hangjegy-, író-, rajzszer- és papirkereskedésben az irodalom összes ágai minden művelt nyelven** lehetőleg képviselve vannak; *válogatott izlésteljes műtárgyak, hangjegyek a kezdettől a classicus zenéig, mindennemű író-, rajzszer és papírosok nagyban és kicsinyben a lehető legjutányosabb áron kaphatók.*

Dúsan felszerelt raktáramban **karácsoni és ujévi ajándékok** is találhatók ugy kicsinyek, mint felnőttek számára.

Végül 6800 kötetnyi magyar, német és francia könyvekből álló **kölcsön-könyvtáramat** a n. é. közönség becses figyelmébe ajánlva — vagyok

Sátoralja-Ujhelyben, 1875. december hóban

illő tisztelettel

Lóvy Adolf,
könyvkereskedő.

1-3

A t. cz. hölgyvilág által idáig legjobbnak elismert

VALÓDI KIRÁLY-GYAPOT

(Königswolle.)

fontja 1 forint 45 krajczártól kezdve

alulírott cégégnél kapható és megrendelhető.

Aufricht és **Wantoch,**

fehértanú- és rövidtanú kereskedése
Kassán fútecsa 23. szám.

3-3

Vidéki megrendelések postai utánvétellel a leggyorsabban eszközölhetnek.

8 bir. megb. szám.
1875.

Hirdetmény.

A s.-a.-ujhelyi kir. törvényszéknek ^{8139.}_{P. 875.} sz. a. kelt végzése folytán, Laky Elek csődtömegéhez tartozó ingóságok, nevezetesen bolti vegyes áruk bolti felszerelések és házi butorok, a helybeli Nagyhid utzai Rácz Bertalan házában lévő bolti helyiségben, folyó 1875-ik évi december 15-ik s azt következő, egymás utáni napokon fognak elárverelte tni.

Kelt S.-a.-Ujhelyben 1875-ik évi december 5-én.

VÁLYI ISTVÁN,
kir. közjegyző.

Az őszi ivadra

ajánljuk a legújabbat minden ruhakelméből, u. m. rips, cheviot, kártoly (camgarn),

Sátoralja-Ujhely. Nyomatott a „Zemplén“ gyorsajtóján.

terno stb.; fekete és színes selyemszőveteket és bársonyokat, vászonárukat, butorszöveteket és szőnyegeket.

Dús raktár női ruhákból, köpenyek, felöltők és bundákból a legújabb divat szerint.

Mély tisztelettel a

hölgy-divatárúk s kész ruha-neműek csarnoka

„a bécsi világkiállításához“

Budapestben, hatvani-utca 2. szám a régi posta-épületben.

Vidéki rendelvények utánvétel mellett pontosan és lelkiismeretesen eszközöltenek.

Minták ingyen és bérmentve. 9-10.

Előfizetőknek

Egész évről
Félévről
Negyedévről

Bérment
csak ismét
fogadtatik
A kéziratok

A nyilt-
három has-
sor díj

ELŐ

„Z

Lap

lép, s min

ahoz, hog

löle: „Hé

képesség

volt bete

kúra nél

magát, s

lyáját tisz

Egy

szerü dol

kolossális

nem kis

folytonos

ben és

közremű

kal bíró

miszerint

utalva, h

leményel

figyeljen

azt írja l

ban; ha a

is kedve

Jól

tikai lap

tökével

járt nem

magyará

szerfelet

közönyt,

tartozó n

azoktól

gyomrun

ségletein

komfortu

nem huz

A t

lehette

közműve

mint vol

szerény t

kik késő

mesterei

országos

viszonya

ván függ

vés szak

országgy

telet a k

epikurei

dozó élv

vagy an

fölfegyve

nem is p

törvényh

klimája

gozhatik

mellé m

hol a vá

mára; s

hatásosa

ismerete